

5. Fahrettin Aşık Emekli il müftüsü

Tayyar Altıkulaç Diyanet İşleri başkan yardımcılığı, Millî Eğitim Bakanlığı Din Eğitimi genel müdürlüğü, Diyanet İşleri başkanlığı yapmış ve kabul edilmelidir ki hepsinin hakkını fazlasıyla vermiştir. İlçe müftülüğüm zamanına rastlayan başkan yardımcılığı döneminde Türkiye Diyanet Vakfı'nın kurulmasında gayretleri olmuş, kurucular arasında yer almıştır. Seneler önce temeli atılmasına rağmen bir türlü bitirilemeyen ülkenin en büyük mâbedi Kocatepe Camii onun başkanlık döneminde bir dernekten teslim alınarak inşaatı tamamlanmış ve hizmete açılmıştır.

Kur'an kurslarına çeki düzen verilmiş, herhalde kendisinin de ehl-i Kur'an olmasının etkisiyle hâfız sayısında büyük artış görülmüştür. Abdurrahman Gürses ve Mehmet Âşıkkutlu hocalara imkân sağlanarak kaybolmaya yüz tutan aşere ve takrip ilimlerinin yeniden canlanması gerçekleştirilmiştir. O dönemlerde siyasetin arenası haline gelen teşkilâtın siyaset dışında kalması mevzuunda Altıkulaç Hoca büyük gayret sarfetmiş ve bunun için üzerine riskler de almıştır. Onun zamanında hizmet içi eğitime önem verilmiş ve yeni hizmet içi eğitim merkezleri açılmıştır.

Devlet bütçesinden tahsisat ayrılarak ilk defa bölge yatılı Kur'an kursları uygulaması onun döneminde başlatılmış, il müftüsü olduğum Kütahya'da yaptırılan böyle bir kurs binası Altıkulaç Hoca tarafından hizmete açılmış, daha sonra muhtelif illerde bu uygulamanın arkası gelmiştir.

Hac işleri 1977-78'lerde kısmen, 1979'dan sonra da tamamen Altıkulaç'ın başkanlığı zamanında düzene konulmuş, bu konu istismardan ve başıbozukluktan kurtarılmıştır. Her biri bir dev niteliğinde milât sayılan bu hizmetlere ilâveten *TDV İslâm Ansiklopedisi*'nin basın hayatına geçmesinde ve sona yaklaşmasında onun büyük emeği vardır.

Din Eğitimi genel müdürlüğü döneminde, elamanı ve alt yapısı olmadan açılan ve çoğalan İmam-Hatip liseleri ve Yüksek İslâm enstitülerinin sıkıntıları büyük ölçüde aşılmış, bu meyanda 100 asistan kadrosunun ihdası ve imtihanla bu kadrolara atamaların yapılması büyük bir aşama ve hamle niteliğindedir. 12 Eylül döneminde ve sonrasında bağımsız olarak açılmayan İmam-Hatip liseleri yerine hizmete giren çok sayıdaki şube okulların müstakil hale getirilmelerinde en büyük pay Altıkulaç Hoca'nındır.

Diyanet teşkilâtına 12 Mart 1971 sonrasında büyük yetkilerle başkan yardımcısı olarak gelen Altıkulaç, kendisi başkan olduğunda yardımcılara o yetkileri tanımamıştır. Titizliği ve hassasiyeti sebebiyle işleri bilvasıta takip etmenin yanında bizzat temeline kadar zaman zaman inmiştir. Bu takip usulü ne kendinden önce ne de kendinden sonraki başkanlarda görülmüştür. Meselâ görevli bulunduğum Kütahya iline bir tatil günü habersiz olarak ve benim il dışında olduğum sırada gelmiş, birkaç camiye giderek ve bir minareye çıkarak ezanların minareden okunmasını murakabe etmiş, bir başka ilde mesai saatinde habersiz olarak kız Kur'an kursuna gidip denetlemiş, "Kurslar mâbet değil, eğitim yeridir, ayakkabıların çıkarılmasına gerek yok" dediği öğrenilmiş, diğer hizmetleri de yerinde izlemiştir.

Aldığımız duyumlara göre bazı vâizlerin vaazlarını sonuna kadar dinlemiş, bir görevlinin görev sonrası düzenlediği bildiriminde küçük bir ilçede garajdan müftülüğe taksit ile gitmiş gibi beyanda bulunmasına itiraz etmiş ve gerekli ödemeyi yaptırmamıştır. Hacda kafilâ başkanlarına hac safahatını en ince noktasına kadar usanmadan yarı gecelere kadar uzmanlarıyla birlikte anlatması sırasında espriyle karışık bir ifade ile görevlilere, "Ölmeye karışmam ama hastalanmak yasaktır" demesi, görevlilerin dikkatini çekmek ve sorumluluklarımızın önemi anlatmak açısından ilginçtir. Mina yolculuğu sırasında "Müzdelife Köprüsü'nün altına kadar yaklaşın, şafak 5.47,5'ta oluyor, kısa bir ezan, kısa namaz, kısa bir vakfe, zaman kaybetmeden hemen mina çadırlarına hareket edin" emrini vermesi, bu yolculuk

sırasında izdihamdan dolayı ziyat vermememiz için önemlidir ve burada buçuktan bahsetmesi, kafile başkanları olarak herhalde sorumluluğumuzun önemine vurgu anlamındadır.

Başkanlığının büyük bir bölümü 12 Eylül ve konsey dönemine rastlar. Konsey öncesi dönemde haksızlıklara karşı direnmesinden dolayı makamında bir milletvekili tarafından yapılan silâhlı tehdit, konsey tarafından müspet puan olarak değerlendirilmiş olmalı ki askerî yönetim kendisine dokunmamış, Evren Paşa'nın hanımının vefatı sebebiyle yapılan ziyaretler, hatimler, mevlitler herhalde mevcut ilişkiyi daha da sempatiye dönüştürmüştür.

Halktan yana olmaktan ziyade Hak'tan yana tavır koyması, zamanla kendisini bu makamlara getiren iki bakanla arasında soğukluklara yol açmıştır. Bu dönemlerde çok aktif görevlerde olması biraz da militarist bir yapıya sahip olmasını intaç etmiştir.

Altıkulaç Hoca'nın başarılı hizmet ve mücadeleleri yanında, dönemiyle ilgili bazı eleştirilerden söz etmek mümkündür.

1. Diyanet aylık dergisinde başkanların başyazı geleneği sürdürülmemiş ve dergide hiçbir gelişme olmamıştır.

2. Zamanında tüp bebek ve organ nakli gibi bazı yeni dinî fetva ve yorumlardan söz edilebilirse de, hac ibadetinin uygulaması sırasında günümüz şartlarında izdihamdan kaynaklanan sıkıntılar dikkate alınarak -yine fıkıhın ve içtihatların sınırları içinde kalmak şartıyla- kolaylaştırıcı değişikliklere ihtiyaç duyulduğu halde bu yola gidilmemiştir.

3. TRT ile hiçbir diyalog geliştirilmemiştir. İlâhiyat fakülteleriyle de kayda değer bir ilişkidir söz etmek zordur.

4. Bugün minarelerin dibinde dahi ezan okunmazken, onun zamanında minareye çıkılması ve şerefede dönülmesi üzerinde haddinden fazla durulmuş, sanıyorum ceza alanlar da olmuştur.

5. Kanun gereği olmasına rağmen din şurası toplanamamıştır.

6. Siyasetin üzerinde titiz bir şekilde durulmuş, özellikle bir siyasî partiye temayülü olan din görevlilerinin üzerine, diğerlerine kıyasla daha fazla gidilmiştir.

7. Bazı sivil dinî grupların üzerine de fazlaca gidilmiştir.

8. Haccın merkez görevlerinde taşra teşkilâtı pek hesaba katılmamıştır.

9. Döneminde cami ve kurslarda Din İşleri Yüksek Kurulu'nun onayından geçmeyen yayınların bulunmasına izin verilmemiştir.

Ayrılışından bir yıl önceki il müftüleri toplantısında yaptığı konuşmada; üç ay sonraki 30 Ağustos hutbesinin okunması üzerinde duran Altıkulaç, başkanlık görevinden alınmamış, kendi isteğiyle ayrılmıştır. Erbabı için hizmet her yerde olduğuna göre, ilerleyen yaşına rağmen hocamızın hizmete devam ettiğini görüyoruz. Cami görevliliğinden öğretmenliğe, eğitim öğretim hayatından Diyanet İşleri başkanlığına, genel müdürlükten milletvekilliğine kadar az fâniye nasip olan bu görevlerde feraseti, dirayeti, üstün zekâsı ve kabiliyetiyle iz bırakmış, kadrosuyla birlikte âdeta ekol oluşturmuş hocamızdan ben de âcizane çok şeyler öğrendim, iyiliklerini gördüm. Kendisine dareyn saadeti diliyorum.